

Kenmerkend gedrag in de teamfasen

Onderstaande overzichten beschrijven kenmerkend gedrag van de teamleden en het kenmerkende gedrag van de leidinggevende¹ per ontwikkelingsfase van een team. Je kunt in de tabellen aangeven welke gedragingen je in je team en bij jezelf regelmatig terugziet, om zo zicht te krijgen op de ontwikkelingsfase van je team.

Startfase Bundeling individuen: voelen zich niet verantwoordelijk voor teamprestaties en onderlinge samenwerking	
Kenmerkend gedrag van de leden	Kenmerkend gedrag van de leidinggevende
☐ kijken vooral naar overeenkomsten en niet naar verschillen; ☐ maken intentieafspraken (ik ga het proberen) en niet zozeer SMART afspraken; ☐ luisteren niet naar elkaar, praten door elkaar heen; ☐ communiceren vooral via de manager; ☐ praten over <i>moeten</i> in plaats van over <i>willen</i> ; ☐ leggen de verantwoordelijkheid buiten zichzelf, bij voorkeur bij de leidinggevende; ☐ werken meer vanuit hun individuele doel dan vanuit een gemeenschappelijk doel.	☐ verheldert taken, doelen en rollen in het team; ☐ biedt een plek en veiligheid aan teamleden; ☐ zorgt dat teamleden elkaars kwaliteiten leren kennen; ☐ versterkt het gevoel van gezamenlijke verantwoordelijkheid; ☐ stuurt individuen aan, niet het team als groep; ☐ stelt zich op als boodschapper tussen de teamleden; ☐ gericht op de inhoud van oplossingen; ☐ houdt zich bezig met ad-hoc zaken en brandjes blussen; ☐ heeft een directieve stijl van leidinggeven; ☐ is primair gericht op (be)oordelen (lineair denken) in plaats van op leren en ontwikkelen (circulair denken).

¹ Samengesteld op basis van informatie uit o.a. "Aan de slag met teamcoaching" van Marijke Lingsma (2005) en "Kookboek voor teams" van Esther de Haan (2009).

Strijdfase

Groep: gaat dubbelzinnig om met verantwoordelijkheidsgevoel voor teamprestaties en samenwerking

Kenmerkend gedrag van de leden	Kenmerkend gedrag van de leidinggevende
<ul style="list-style-type: none"> ☐ teamleden stemmen af in subgroepjes (coalities); ☐ teamleden geven regelmatig andere subgroepjes de schuld van dingen, beschuldigen niet alleen de leidinggevende; ☐ teamleden gaan onderlinge concurrentie aan; ☐ luisteren beter naar elkaar dan in de startfase; ☐ proberen afstemming te vinden over de taak; ☐ conflicten borrelen onder de oppervlakte of zijn juist met veel kracht en emotie aanwezig; ☐ teamleden zijn tegenafhankelijk: ze vragen aan de manager "help ons" en "laat ons". 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Laat anderen aan het woord; ☐ Stuurt op inhoud en resultaat; ☐ Bemiddelt tussen de subgroepjes; ☐ Spreekt zowel de groep als individuen aan op taak- en ontwikkelingsmogelijkheden; ☐ Leert de groep communicatieve vaardigheden; ☐ is medeprobleemdrager, wordt veel betrokken bij het oplossen van problemen (tussen de subgroepjes); ☐ Richt zich vooral op subgroepjes die doen wat wordt gevraagd; ☐ Heeft de neiging te veel aandacht aan negatief gedrag te geven; ☐ Kan nogal variëren tussen delegeren en loslaten; ☐ Is op vele fronten tegelijkertijd bezig, ook buiten de afdeling.

Samenwerkingsfase

Team: neemt verantwoordelijkheid voor teamprestaties en onderlinge samenwerking

Kenmerkend gedrag van de leden	Kenmerkend gedrag van de leidinggevende
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Zijn trots op zichzelf en vinden zichzelf het beste team; ☐ leren van elkaar; ☐ nemen verantwoordelijkheid voor de situatie zoals die zich voordoet; ☐ geven elkaar gevraagd en ongevraagd feedback om zo een beter resultaat te behalen; ☐ laten ieder op zijn manier merken dat ze verantwoordelijkheid voor eigen handelen dragen en de bijbehorende consequenties accepteren; ☐ vinden het belangrijker samen te werken op basis van gelijkwaardigheid en competentie dan op basis van status; ☐ vangen verschillen tussen de teamleden intern op; ☐ vertonen humor, relativeren zaken; ☐ denken en handelen proactief; ☐ vinden omgaan met nieuwe teamleden niet prettig. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Laat de inhoud los, begeleidt de interactie; ☐ is trots op zijn team en laat dat merken; ☐ spreekt het team aan en vertrouwt erop dat ze zelf het een en ander regelen; ☐ vindt het leuk om randvoorwaarden voor het team te creëren; ☐ is ontspannen; ☐ blijft vanzelfsprekend in de randvoorwaarden en verwacht dit ook van de anderen.

Prestatiefase

Open team: neemt verantwoordelijkheid voor organisatie-/unit prestaties en samenwerking met andere teams

Kenmerkend gedrag van de leden	Kenmerkend gedrag van de leidinggevende
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Ondernemerschap; ☐ blijven openstaan voor verbeteringen; ☐ zijn goed in staat een helicopterview te hanteren; ☐ werken teamoverstijgend; ☐ zijn in staat afscheid te nemen en nieuwe leden te laten intreden; ☐ gaan direct en zakelijk om met emoties, coachen elkaar; ☐ gericht op partnership en nauwe samenwerking met anderen; ☐ benutten verschillende kwaliteiten van het team en externe teamleden; ☐ onderling vertrouwen als uitgangspunt voor de samenwerking. 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Blijft op afstand, is zich bewust van het vermogen van het team om zelf voor hun competentieontwikkeling te zorgen; ☐ komt ongevraagd met nieuwe kaders om de denkpatronen te prikkelen; ☐ zorgt voor wisseling van rollen door personen; ☐ gericht zich op het team én op de organisatiedoelstellingen; ☐ is gericht op marktgericht denken; ☐ is gericht op denken vanuit visie en missie en het verder ontwikkelen daarvan; ☐ richt zich op strategisch denken (ook lange termijn) en handelen.

